ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קטן

מסורת הש"ס

ז"ו עשירית האיפה שלו. שמכיח כהן הדיוט כשמחנכין אותו לעבוד תחילה כדכתיב (ויקרא ו) זה קרבן אהרן וגו' אשר יקריבו לה' ביום המשח אותו עשירית האיפה ואמרינן (ממחת דף נא:) וכנו לרבות עשירית האיפה של כהן הדיוט לחיוב ולמה אמרקאי דלעיל קמי אלא מצות הבאים בעצלתא הוא דקאמר יחזקאל. אלמא שלא היה יכול להקריב קרבני עשירית האיפה עד שנטהר מטומאת מת והוא הדין מצרעתו: **אמר רבא וכו'.** מילי דאיירי במנודה מפרש להו: **ומזמינין ליה לדינא.** לבעל דין: **זימנא כפר זימנא.** דאי לא אתי ההוא זימנא קבעינן ליה זימנא אחריתי: **קרא"ו שם.** שמתא כלומר שמתא לפרעה שהעביר המועד כלומר שהעביר אותו מועד שמו אחר מועד לאשון: **דאי מפקר בשליחא דרבנן.** כלומר שחירף שליח כ"ד ושליח אמר מירפי: **העיני האנשים הם תנקר.** אי לאו דשליח דא"ל למשה משה לא הוה ידע: **הכי סברא דגברא פלניא.** דעת פלוני שבא לגדות את פלוני דלריך לגדותו משמו של אותו מכם: **אמר מלאך ה'.** ברך אמר לשמתו שהוא שלוחו של מקום: **ומחרימין.** בארור: **ופרטיינן חטאיה.** דאמרי לאנשי עירו משום הכי והכי משמתינן ליה: **כוכבא הוה.** מזליה דסיפרא: **דמפקרינן לנכסיה.** דמאן דלא ליית להו לרבנן: **יחרם** (כ) **הוא וכל רכושו.** דהפקר כ"ל הפקר מהכא נפקא לן בכל דוכתי(ז): **ואריב עמם ואקללם.** לאותם שהושיבו נשים נכריות: **דכפתינן.** ידיו ורגליו: **ואסרינן ליה.** שקושרין אותו על העמוד להלקותו: **הרדפה.** קא מפרש רב יהודה בריה דרב שמואל לרודפו מיד דכיון דלא ליית דינא מנדין אותו: **ושונין.** ומנדין אותו פעם אחרת: **לממונא.** שחייב ממון לחבירו ולא רלה לשלם ע"פ ב"ד: **לאפקירותא.** מבזה תלמידי חכמים: **לא חל עליה שמתא ל' יום.** ואין שמתא פחותה מל' יום: **קא בעו רבנן למיעל.** שלריכין לו: **עוט אפר עוט שרי.** כלומר מלי למישרי ליה אע"ג דלא חל עליה ל' יום דאותו שופר שנדוהו יכול להחיר לו ומישרי ליה בתוך ל' יום: **לא אתו אחריני ושרו ליה.** מדמהדר איהו נפשיה למישרי: **שנידה לכבודו.** ולא נשם שמים אלא שהתריז נגדו ודאי כיון דתני אין מנודה לרב ודאי לא נידה אלא בשביל כבודו דאי במילי דאיסורא הוי כמי שמנודה לרב דאין חכמה ואין עצה וגו' (משלי כא) וקתני אין מנודה לרב אבל לגולי עלמא מנודה: **כל אחד מיפר חלקו.** מדקתני חלקו אינו מופר: **לא אתו אחריני ושרו.** מדקתני חלקו אינו מופר לעולם אפי' שרו ליה אחריני: **נזיפה.** גערה כדלקמן: **נדוי שלנו.** בני בבל: **כנזיפה שלהן.** מארץ ישראל: **נריך רבי.** רבי אבוה דר"ש הוה: **מה רבי אומר בדבר זה.** אין רבי בעולם היודע דבר זה: **ל"ל לאבוה.** לפי מומו ולמה משום לישנא בישא: **לאיתחזויי ליה.** לנקר את רבי שהיה חולה שקבל עליו יסורין: **אמר ליה בר קפרא איני מכירך.** רמז לו שאינו רואה לראותו: **חמוקי ירכיך.** כמו חמק עבר (שיר ה): אף

הגהות הב"ח

(א) גמ' אמר רבא מנלן דקבעינן דוכתא ומשדרינן שליחא דבי דינא דכתיב וישלח כי בלעיל ותיבות ומזמינין ליה לדינא נמחק: (ב) רש"י ד"ה חמרם כל רכושו כו' ותיבת הוא נמחק:

הגהות הגר"א

[א] גמ' למיעל. נ"ב נ"ח למיזל (ועיין ר"ן ופרס"י שבריי"ף):

מוסף רש"י

זו עשירית האיפה. של כהן גדול (מנחות קח.). חמוקי ירכיך. הנסתרים סיך, שכבול התורה כלגעת ולא לחיות יופי ושיבה בגיבה של שיר ולא לגעות בתלמידי כשוק (סוכה מט:).

רבינו חננאל

אינו משלח קורבנותיו. שנאמר שלמים, בזמן שהוא שלם, ולא בזמן שהוא אונן. מנודה מהו, ולא איפשיטא. מצורע מהו, ת"ש ר' שמעון אומר כתיב בבאו יקריב, [קא דייק קרא [דכתיב נבו] יחזקאל בענין כהן שנטמא למת [מצוה]. שמעינן מינה דכל מי שאינו ראוי לביאה אינו ראוי להקרבה. מצורע אינו ראוי לביאה ולפיכך אינו ראוי להקרבה]. בזמן שראוי לבוא בקודש יקריב, בזמן שאינו ראוי לבוא אינו ראוי להקרבה. אמר רבא מנא לן דמשדרינן שליחא מבי דינא ומזמנינן ליה לדינא לקמיה גברא רבה פלוני, שנאמר ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך היו לפני ה'. אתה ופלוני בעל דינך. שנא' אתה והם [ו]אהרן. ומנא לן דקבעינן להו זימנא. שנאמר מחר. ומנא לן דקבעינן זימנא בתר זימנא, שנאמר קראו שם פרעה מלך מצרים שאון העביר המועד, העביר המועד שקבעו לו, ולא נענע עד אחר כן. ומנא לן דאי מתפקר בשליחא דבי דינא ואתי שליחא ומחיר, ליח ביה לישנא בישא, שנאמר, העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה. ומנא לן דמשמתינן בהרמנא דגברא רבה פלוני. שנאמר אורו מרוז אמר מלאך ה'. ומנא לן דמחרמינן ליה נמי, דכתיב אורו ארור. ומנא לן דמחרמינן על כל מאן דאכיל ושתי בהדיה, וקאי בד' אמות דיליה, שנאמר אורו ארור ישבה. ומנא לן דפרטינן חטאיה, שנאמר כי לא באו לעזרת ה', פי' לעזרת עם ה'. איבא דאמרי מרוז אדם גדול הוה. ואיבא דאמרי כוכבא הוה, והאי דכתיב ישבה, כענין עיש על בניה הנחם. ומנא לן דמאן דמתפקר אבי דינא, מפקרינן נכסיה, שנאמר וכל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה. ומנא לן דנצינן ולטינן ומחינן ומחלשינן שיער ומשבעינן, דכתיב וארור עמם ואקללם ואכה מהם באלהים. ומנא לן דכפתינן ואסרינן ועבדינן הרדפה, שנאמר הן למות הן לשרושי הן לענש נכסין ולאסורין. מאי לשרושי הרדפה. אמר **רב יהודה** משמיה דרב מנדין לאלתר, דמתפקר, ושונין לאחר שלשים, ומחרימין לאחר ששים. אמרי משמיה דרב חסדא מתרינן ביה שני וחמישי ושני, ואחר כך מנדין אותו. והני מילי למנונא, אבל לאפקירותא, מנדין לאלתר בלא התראה. **ההוא טבחא דאיתפקר ברב טובי,** אימנו אביי ורבא ושמתיה, אזל פייסיה לרב טובי, אמר אביי היכי נעביד, נישרי ליה, לא חל שמתא עליה שלשים יום, נשביקיה בשמתיה קא בעו רבנן לאפטורי. אמר ליה רב אידי בר אבין הכי אמר שמואל, טוט אסר ושוט שרי. (כלומר) [פירוש] תקיעת השופר היא השמתא, הקול (ה)מכריז בתקיעת שופר [נ"א: פירוש, (השמטה)] הקול המכריז בתקיעת שופר. והקול המכריז בתקיעת השופר הוא האוסר הוא (ה)מתיר, כלומר אינו צריך ימים לחול עליה שמתא. דייקינן, מדקאמר אביי בעו רבנן לאפטורי, קסבר, חלתא דשמתה לא אתו חלתא אחרינא ושרו. מאי, ת"ש מנודה לרב מנודה לתלמיד אינו מנודה לרב, מנודה לעירו אחרת אינו מנודה לעיר, מנודה לשיא אינו מנודה לנשיא. רבן שמעון בן גמליאל אומר, אחד מן התלמידים שנידה ומת חלקו אינו מופר. ש"מ תלת, ש"מ מדקתני אחד מן התלמידים שנידה ומת, וקתני נמי מנודה לתלמיד אינו מנודה לרב, דייקינן מינה לרב אינו מנודה, הא לכולי עלמא מנודה. ש"מ תלמיד שנידה לכבודו נידוי נידוי, ומדקתני ומת חלקו אינו מופר, ש"מ דכל אחד מופר חלקו. ש"מ נמי דלא אתו אחריני ושרו חלקיה. אמר אמימר הלכתא [חלתא] דמשמתי [אתו חלתא אחריני ושרו ליה, א"ל רב אשי לאמימר והא תניא רשב"ג אומר אחד מן התלמידים שנידה ומת חלקו אינו מופר, מאי לאו אינו מופר עד דאתו חלתא אחריני ושרו ליה. ת"ר אין נדוי פחות משלשים יום, ואין נזיפה פחות משבע". ואע"פ שאין ראיה לדבר זכר לדבר, ויאמר ה' אל משה ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים. ומנא לן דנדוי שלנו כנזיפה שלהן. נזיפה דידיהו שבעה, אינו, והא בר קפרא, בעידנא דאמר ליה ר' לר' חייא, ראה מה קורא לך בחוץ, ידעו דנקיט מילתא עליהו, נהגו בנזיפה בנפשייהו תלתין יומין. ואסיקנא, נזיפותא דנשיא תלתין יומין. סוגיא דשמעתא, כך גזר ר' שלא ישנו לתלמידים בשוק, שנאמר חמוקי ירכיך כמו תלאים, ואין תלאים אלא רבנן כדגרסינן בנדרים מאן חולים רבנן, והן שמתעסקים בתורה שהיא מעשה ידי אומן. ואמר רבי, מה ירך זה בסתר אף

זו עשירית האיפה שלו דברי רבי יהודה ר"ש אומר [ב]בבאו יקריב בזמן שראוי לביאה ראוי להקרבה בזמן שאינו ראוי לביאה אינו ראוי להקרבה אמר רבא [ג] מנלן [ד]דמשדרין שליחא דבי דינא ומזמנינן ליה לדינא דכתיב [1]וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם בני אליאב ומנלן דמזמנינן לדינא דכתיב [2]ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך לקמי גברא רבה דכתיב [3]לפני ה' את ופליגא דכתיב אתה והם ואהרן [4]דקבעינן זימנא דכתיב מחר [5]זימנא בתר זימנא דכתיב [6]קראו שם פרעה מלך מצרים שאון העביר המועד ומנלן [7]דאי מתפקר בשליחא דבי דינא ואתי ואמר לא מיתחזי כליישנא בישא דכתיב [8]העיני האנשים ההם תנקר [9]ומנלן דמשמתינן דכתיב [10]אורו מרוז דהכי סברא דגברא [11]רבה דכתיב [12]אמר מלאך ה' ומנלן דמחרמינן דכתיב אורו ארור [13]דאכיל ושתי בהדיה וקאי בארבע אמות דידיה דכתיב יושביה ומנלן [14]דפרטינן חטאיה בציבורא דכתיב [15]כי לא באו לעזרת ה' ואמר עולא [16]בד' מאה שיפורי שמתיה ברק למרוז איכא דאמרי גברא רבה הוה ואיכא דאמרי כוכבא הוה שנאמר [17]מן שמים נלחמו הכוכבים ומנלן [18]דמפקרינן נכסיה דכתיב [19]וכל אשר לא יבא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה ומנלן [20]דנצינן ולייטינן ומחינן ותלשינן שיער ומשבעינן דכתיב [21]ואריב עמם ואקללם ואכה מהם אנשים ואמרטם ואשביעם ומנלן [22]דכפתינן ואסרינן ועבדינן הרדפה דכתיב [23]הן למות הן לשרושי הן לענש נכסין ולאסורין מאי לשרושי אמר אדא מרי אמר נחמיה בר ברוך אמר רב חייא בר אבין אמר רב יהודה הרדפה מאי הרדפה אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב מנדין לאלתר [24]ושונין לאחר ל' ומחרימין לאחר ששים א"ל רב הונא בר חיננא הכי אמר רב חסדא [25]מתרין ביה שני וחמישי ושני [26]ה"מ למנונא אבל לאפקירותא לאלתר ההוא טבחא דאיתפקר ברב טובי בר מתנה אימנו עליה אביי ורבא [27]ושמתוהו לסוף אזל פייסיה לבעל דיניה אמר אביי היכי ליעביד לישרי ליה לא חל שמתא עליה תלתין יומין לא לישרי ליה קא בעו רבנן [28] למיעל א"ל לרב אידי בר אבין מידי שמיע לך בהא א"ל הכי אמר רב תחליפא בר אבימי אמר שמואל [29]טוט אסר וטוט שרי אמר ליה ה"מ למנונא אבל לאפקירותא עד דחיילא שמתא עליה תלתין יומין אלמא קסבר אביי הני בי תלתא דשמיתו לא אתו תלתא אחריני ושרו ליה דאיבעיא להו הני בי תלתא דשמיתו מהו למיתי תלתא אחריני ושרו ליה ת"ש [30]מנודה לרב מנודה לתלמיד מנודה [31]לתלמיד אינו מנודה לרב [32]מנודה לעירו מנודה לעיר אחרת מנודה לעיר אחרת אינו מנודה לעירו [33]מנודה לנשיא מנודה לכל ישראל מנודה לכל ישראל אינו מנודה לנשיא רשב"ג אומר אחד מן התלמידים שנידה ומת חלקו אינו מופר כלל לא עד דאתו בי תלתא אחריני ושרו ליה ת"ר [34]אין נידוי פחות מל' יום ואין נזיפה פחות מז' ימים ואף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר [35]ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים אמר רב חסדא [36]נידוי שלנו כנזיפה שלהן ונזיפה דידהו שבעה ותו לא והא ר"ש בר רבי ובר קפרא הוו יתבי וקא גרסי קשיא להו שמעתא א"ל ר"ש לבר קפרא דבר זה צריך רבי א"ל בר קפרא לר"ש ומה רבי אומר בדבר זה אזל א"ל לאבוה איקפד אתא בר קפרא לאיתחזויי ליה א"ל בר קפרא איני מכירך מעולם ידע דנקט מילתא בדעתיה נהג נזיפותא בנפשיה תלתין יומין שוב פעם אחד גזר רבי שלא ישנו לתלמידים בשוק מאי דרש [37]חמוקי ירכיך [38]כמו חלאים מה ירך בסתר

מתרין בו שני וחמישי ושני. פירש בקונטרס שני מתרין בו תחילה ומנדין אותו וכן בחמישי ובשני אחר מתרימין וא"ל שלשים יום ויש מפרשים קודם שינדוהו כלל יתרו בו וכן משמע בפרק הגוזל בתרא (ב"ק דף קיג.): טורקיה

עין משפט נר מצוה

ג א ב ב מיי' פכ"ה מהלכות סנהדרין הל' מ טוש"ע מ"מ סימן יא סעיף א:
נא ד מיי' שם הלכה ו סמג לאוין רח טוש"ע שם וסימן ת סעיף ה סנהג"ה:
נב ה מיי' שם הלכה ח וס"ו מהלכות מ"מ הלכה יד ופכ"ד מהלכות סנהדרין הלכה ז טוש"ע מ"מ סימן ג וטוש"ע י"ד סימן שלד סעיף מג:
נג ו מיי' פ"ו מהלכות מ"מ הלכה יג טוש"ע י"ד סי' שלד סעיף ט:
נד ז מיי' פכ"ד מהל' סנהדרין הלכה ז:
נה ח מיי' שם הלכה ו טוש"ע מ"מ סימן ג סנהג"ה:
נו ט י מיי' שם הלכה ח וסלכה ט:
נז כ מיי' פ"ו מהלכות מ"מ הלכה ו טוש"ע י"ד סימן שלד סעיף ח:
נח ל מיי' פכ"ה מהל' סנהדרין הלכה ח (ולא) טוש"ע י"ד סימן שלד סעיף ח סנהג"ה וטוש"ע מ"מ סימן ק סעיף ג:
נט מ מיי' פ"ו מהלכות מ"מ הל' יג טוש"ע י"ד סימן שלד סעיף ח:
ס נ (מיי' פ"ו מהל' מ"מ הל' יג טוש"ע י"ד סי' למג שפי' ז):
סא ס מיי' שם פ"ו הל"י"ב טוש"ע י"ד סי' שלד סעי' יג:
סב ע מיי' פ"ו שם הל' יג טוש"ע שם סעיף טו:
סג פ מיי' שם טוש"ע שם סעיף כ:
סד צ מיי' שם טוש"ע שם סעיף כא:
סה ק מיי' שם טוש"ע שם סעיף מה (ויסי' למג סעיף מן):
סו ר טוש"ע שם סעיף כו:
סז ש מיי' פ"ו שם הל' ט טוש"ע שם סעיף כה:
סח ת א טוש"ע שם סעיף ח:

תורה אור השלם

1. וביום באו אל הקדש אל החצר הפנימית לשרת בקודש יקריב חטאתו נאם אדני אלהים:
יחזקאל מד כז
2. וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם בני אליאב ויאמרו לא נעלה:
במדבר טז יב
3. ויאמר משה אל קרח אתה וכל עדתך היו לפני יי אתה והם ואהרן מחר:
במדבר טז טז
4. קראו שם פרעה מלך מצרים שאון העביר המועד:
ירמיהו מו יז
5. אף לא אל ארץ זבת חלב ודבש הביאתנו ותתן לנו נחלת שדה וכרם העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה:
במדבר טז יד
6. אורו מרוז אמר מלאך יי ארו ארור ישביה כי לא באו לעזרת יי לעזרת יי בגבורים:
שופטים ה כג
7. מן שמים נלחמו הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא:
שופטים ה כ
8. וכל אשר לא יבוא לשלשת הימים בעצת השרים והזקנים יחרם כל רכושו והוא יבדל מקהל הגולה:
עזרא י ח
9. ואריב עמם ואקללם ואכה מהם אנשים ואמרטם ואשביעם באלהים אם תתנו בנתיכם לבניהם ואם תשאו מבנתיהם לבניכם ולכם:
נחמיה יג כה
10. וכל די לא להוא עבד דתא די אלהך ודתא די מלכא אספרנא דינה להון מתעבד מנה הן למות הן לשרשי הן לענש נכסין ולאסורין:
עזרא ז כו
11. ויאמר יי אל משה ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים תסגר שבעת ימים מחוץ למחנה ואחר תאסף:
במדבר יב יד
12. מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אמן:
שיר השירים ז ב

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com